

**Tila külas asuvate Pelleti, Väike-Kivistiku ja Veski maaüksuste ja lähiala
DETAILPLANEERINGU
ESKIISI ARUTELU PROTOKOLL**

25.09.2018.a ALGUS KELL 17.00

TOIMUMISKOHT Kõrveküla

Lõpp kl 18.45

Koosoleku juhataja: vallavanem Jarno Laur
Protokollija: planeeringute spetsialist Liis Alver
Skepast&PuhkimOÜ planeerija: Piret Kirs
Skepast&PuhkimOÜ KSH aruande koostaja: Marju Kaivapalu

1. Osa võtsid

Vt osavõtjate nimekiri

2. Päevakorras

Tartu Graanul AS juhatuse liige Kaido Parv ning konsultant energeetikaalastes küsimustes Leo Karafintutvustasid koostootmisjaama tööpõhimõtteid.

Planeerija Piret Kirs tutvustas planeeringulahendust.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande koostaja Marju Kaivapalu tutvustas KSH olemust.

Küsimused ja vastused:

Kodanik: Kas teate, millisest suunast puhuvad tuuled ning kuidas need eralduvat lõhna edasi kannavad?

M. Kaivapalu selgitas tuulte liikumist ning kirjeldas haisu mudeldamise põhimõtteid. Arendaja tutvustas prügikütuse olemust ning nõudeid, mida antud kütuseliigile esitatakse.

Kodanik: Kui mürgine on eralduv heitgaas?

Arendaja tutvustas heitgaasi normatiivset koostist ja nõuetele vastavust ning nõudeid monitooringule ja analüüsidele. Jaama monitooring toimub reaalajas ja norme ületavad näitajad tuvastatav koheselt. Ei ole nii, et aeg-ajalt tehakse ainult kontrolli ja analüüse.

J. Laur rääkis Kõrveküla senistest ja perspektiivsetest küttelahendustest.

Kodanik: Praegune gaasiküte on kõige efektiivsem. Tundis muret erituva lõhna ning langeva kinnisvara hinna pärast.

Kodanik: Mida peab planeerija silmas naabritega piirneva kõrghaljastuse all? Milline on istikute kõrgus?

M. Kaivapalu: Tingimused istikutele on võimalik seada järgmises planeerimisetapis. Praegu on planeering eskiisi etapis.

Kodanik: Palju prügi põletamine soojuse hinda alla võtab?

Arendaja: Kuna prügikütuse hind võrreldes tavakütustega on olematu, langeb selle tulemusel oluliselt ka soojuse hind.

Kodanik: Kas olete teinud vastavad kalkulatsioonid?

Arendaja: Numbrid sõltuvad prügi tarnijatest ja puidu hinnast. Hind tuleb gaasi hinnast ca50% odavam.

Kodanik: Kas olete arvestanud ka jaama ülesehituse kuluga?

Arendaja: Jaama ülesehitus on kindlasti kallim, kuid see on meie enda kulu ning soojuse hinnas see ei kajastu.

Kodanik: Kas olete teinud kalkulatsioone, et koostootmisjaam on kõige tulusam? Kas olete kaalunud alternatiive koostootmisjaamale?

Arendaja: Oleme kaalunud tavaelektrijaama rajamist, kuid see oleks liiga kulukas. Kasutame lisaks märjale koorele ka kõrgema kütteväärtusega prügikütust, mis annab lisaväärtust. Puit tuleb saekaatritest. Ainult hakkepuidu pealt sooja ja elektri tootmine ei tasu ära ning gaasiga rikastamine on veel kallim. Kui prügikütust kasutada ei saa, siis jaama ei tule. Kasutame energiat enda tarbeks ning ülejäävat energiat pakume edasi. Võimalik varustada soojaga lähipiirkonda.

J. Laur: Peaksime käsitlema ka heitmekäitlust ning tutvustama tehnoloogiat. Kuidas tagada, et keskkonda ei erituks haisu?

M. Kaivapalu: Tehnoloogiline pool pannakse paika projekteerimisel. Ei ole võimalik planeerida haisu eritavat tootmishoonet.

Arendaja: Haisu eritaval jaamal ei lubata töötada.

Kodanik: Kui kõrge tuleb korsten?

M. Kaivapalu: Korstna kõrgus määratakse KSH koostamise protsessis ning kajastatakse detailplaneeringu edasises etapis.

Kodanik: Kas planeeringualasse tuleb kaasata ristmik (Maanteeameti soovitus)? Kui palju autosid päevas liigub? Kus prügi ladustatakse? Kas transport toimub ööpäevaringselt? Kuidas maandatakse suureneva liikluskoormuse risk? Kuhu on jäänud planeeringualast ristmik?

J. Laur: Vald saab vajadusel planeeringuala laiendada. Kui palju suureneb liikluskoormus ning mida toob kaasa koostootmisjaama ehitus?

Kodanik: Kus prügi ladustatakse?

Arendaja: Prügikütust ei ladustata krundile, vaid tarnitakse autoga otse jaama.

M. Kaivapalu: Prügikütus sisaldab sorteerimata prügi.

Kodanik: Kust teie prügi tuleb?

Arendaja: Lepinguid veel ei ole. Paljudel käitlejatel on prügitootmise võimekus, nt RagnSells.

Kodanik: Koostootmisjaama arendamisega kaasneb ka pelleti tootmise maht. Kuidas suureneb liikluse maht? Palju käib praegu päevas autosid?

Arendaja:Ca 100 autot kuus veab hetkel saematerjali – märja materjaliga tuleb, kuivaga läheb.

Kodanik: Palju lisandub?

Arendaja: Toodame 30000 tonni pelletit aastas. Aastas sõidab 1200 autot välja, 100 autot kuus transpordib pelletit. Jaama mineva jäätmekütuse max lubatud maht ööpäevas 100 tonni. Katel töötab täisvõimsusel ning kasutab 540 m³prügikütust ööpäevas, st 5-6 autot ööpäevas.

Kodanik: Kui palju autosid kuus hakkab sõitma?

Arendaja: Kokku maksimaalselt 600 autot kuus.

Kodanik: Liiklus suureneb 3 korda. Kas valla tee peab selle koormuse vastu?

Arendaja: Jah, transport kasvab ning tee kuulub vallale. Ka teised arendused ja tootmishooned kasutavad seda teed.

Kodanik: Lisada planeeringusse info liikluse kasvu kohta ning vajalikud meetmed liikluse mõju leevendamiseks.

J.Laur: Planeeringuala ei ole mõtet laiendada, kuid me analüüsime liiklusolukorra ja mahtude lisandumise läbi.

Kodanik: Lähialadel on ka teisi detailplaneeringuid kehtestatud (nt Kõnnu, Pajusoo ja Veski DP), mille realiseerimine tekitab samuti keskkonnamõjusid. Mis mõte on 100 m pikkusel kõnniteel?

J.Laur: Peame reserveerima maa perspektiivse kõnnitee tarbeks. Lisaks tuleb analüüsida arendusega kaasnevat liikluskoormuse suurenemist.

Kodanik: Valla nõrkus on see, et teete planeeringuid ainult ühe kinnistu piires. Tuleb laiemalt hõlmata alasid, et probleeme laiemalt hinnata. Seadusest tulenev üldplaneeringuülevaatamine on tegemata.

Arutati lühidalt kehtiva üldplaneeringu ülevaatamise ja uue algatatud üldplaneeringu koostamisega seonduvaid teemasid. Otsustati, et uue üldplaneeringu koostamine või vana ülevaatamine ei puuduta koostatavat detailplaneeringut.

J.Laur: Koostatav detailplaneering on üldplaneeringuga kooskõlas.

Kodanik: Mida tähendab, et muudetakse maatulundusmaa tootmismaaks?

Kodanik: Kuidas sai elamumaa keset tootmismaad?

E. Nõmmoja: Üldplaneeringuga on kavandatud antud piirkonda tootmismaa juhtfunktsioon, mis lubab tootmistegevuse planeerimist.

Kodanik: Miks meil on tarvis koostootmisjaama?

J.Laur: Lisaks sellele, et meil on head elukohad ja rekreatsioonialad, on oluline arendada ja toetada ettevõtlust ning luua seeläbi uusi töökohti.

Kodanik: Kas üle tee ei ole planeeritud imbala?

J.Laur: See on Tartu Veevärgi rajatav veehaare. Veehaarde sanitaarkaitsealasse planeeritav koostootmisjaam ei ulatu.

Kodanik: Planeerijal palun selgitada, mis hakkab toimuma.

P.Kirs selgitas, mida planeeringu eskiisis on käsitletud ning et täpsem planeerimine toimub alles järgmises etapis.

Kodanik: Planeeringuga käib kaasas KSH. Mis etapis me oleme ning kuhu me sellega jõuame?

M. Kaivapalu: Täna seisuga on koostatud KSH väljatöötamise kavatsus ning kirjeldatud kuidas hakatakse KSH-d koostama. See tähendab, et aruande koostamine alles hakkab pihta.

Kodanik: Kas tehakse ka uuringuid?

M. Kaivapalu: Jah, müra modelleerimine (seadmed, transport), millele tuginedes kavandatakse vajalikke meetmeid.

Arendaja: Täpsustada, millal uuringud koostatakse?

M. Kaivapalu: KSH aruanne ja planeeringulahendus võiksid valmida 2019.a kevadeks. Selleks ajaks on koostatud ka uuringud.

Kodanik: Kas KSH koostatakse arendaja poolt? Kas selleks ei peaks olema valitud nn kolmas sõltumatu osapool?

M. Kaivapalu: Meie olemegi kolmas osapool ja konsultatsioonifirma.

Kodanik: Millised on mõjud põhjaveele? Mul on probleemid salvkaevuga Kõrveküla alevikus. Kas koostootmisjaam mõjutab vee kvaliteeti?

M. Kaivapalu: Kõrveküla alevik jääb planeeringualast kaugele.

J.Laur: Täna peame arutama, milliseid küsimusi KSH aruandes ja detailplaneeringu koostamisel käsitleda. Oleme rääkinud liiklusest, põhjaveest, mürast ning haisu ja saaste levikust. Millistele küsimustele töö käigus veel vastata?

Kodanik: Küsimus müra kohta. Elan Kõrvaküla keskel. On oht, et tuul liigutab müra minu suunas. Arensi tootmise põhjustatud müra juba häirib mind. Kas mürareostust käsitletakse lokaalselt või arvestatakse ka selle edasi kandumist tuule tõttu?

M. Kaivapalu: Selle aruande piires lähtutakse ainult konkreetsest objektist, mitte kumulatiivsest mürast. Laiemate müraprobleemide korral on võimalik pöörduda Terviseameti poole.

(Protokollija märkus: KSH väljatöötamise kavatsuses on toodud, et *Müra ja õhusaaste mõju hindamisel arvestatakse ka lähialade tegevuste koosmõjuga*).

Kodanik: Minu hinnangul juba praegu ületatakse müra piirväärtust. Toodetakse meie aia taga. Kas tehakse reaalselt müra mõõtmist?

M. Kaivapalu: Reaalselt tekkivat müra saab mõõta, kui tehas on püsti.

J.Laur: Võimalikku tekkivat müra on võimalik ka modelleerida.

Kodanik: Kuidas on võimalik tootmise kasvamisel jääda müra piirväärtuse sisse? Elamud asuvad ju kohe kõrval.

Kodanik: On ju teada, et müra ei liigu mööda maapinda, vaid tõuseb. Kõrghaljastus müra kinni ei pea.

M. Kaivapalu: Kõrghaljastus müra kinni ei pea, kuid haljastus on planeeritud visuaalseks puhvriks. Lisaks inimesed tunnetavad müra tugevust erinevalt.

J.Laur: Kas arvestate, et tööstusmüra ei jõuaks elamuteni?

M. Kaivapalu: Tootmisaladel ja elamualadel on kehtestatud erinevad müra normtasemed. Piirnормid peavad olema tootmisalale vastavad.

J.Laur: Kas saaks käsitleda müra piirnормi tulenevalt olemasolevast elamust?

Kodanik: Kas olete arvestanud, et midagi põhjavette ei jõuaks?

Arendaja: Põhjavette ei jõua midagi. Kõik tekkiv jääde transporditakse eemale ning lisaks on meil ka kanalisatsioon.

M. Kaivapalu: Mõjuhindamisel räägime avariolukordadest ning samuti projekteerimise käigus tuleb võimalikud reostusohudläbi arutada.

Kodanik:Põhjavett mõjutab hoone vundamendi ehitamine, 20 m sügavusele paigaldatavad vaiad.

Kodanik:Elanikel on hirm, et elukeskkond muutub. Millal on viimane võimalus planeeringuprotsessi mõjutada ning koostootmisjaama rajamisele käsi ette panna?

J. Laur: Täna peame selgeks saama, millistele küsimustele tuleb detailplaneeringu ja KSH koostamise käigus vastused saada. Tegemist on alles esimese etapiga.

Arendaja:See on õige, et peame fikseerima etapi, kus me praegu oleme.

J.Laur: Järgmises etapis saametutvustada planeeringu põhilahendust ja KSH aruannet. Enne kui detailplaneering ei ole kehtestatud, on planeeringu koostamise menetlus võimalik alati lõpetada.

Valla keskkonnaspetsialist Kadi Kukk tutvustas KSH, selle väljatöötamise kavatsuse ning aruande olemust ning palusteha ettepanekuid, mida peaks hindamisel käsitlema ning aruandes kajastama.

Kodanik: Jäänud on mulje, et keegi ei tea midagi prügi koostise kohta ning milliseid ained selle põletamisel eraldub.

Kodanik: Uurige ikka haisu.

K.Kukk: Olen Irus käinud ja ei haisnud. Jäätmed kallatakse hoone siseselt ning haisu pärast ma ei muretseks. Meil ei ole tegemist segaolmejäätmetega, vaid jäätmekütusega. Seda ei ladustata maa-alal, vaid otse punkrites.

Kodanik: Lõhn on vaenlane isegi siis, kui see ei lõhna. Tuleb uurida ka seda, mis lõhnatuna korstnast väljub.

J. Laur: VõiksTutvustada, mida välisõhu juures hinnatakse.

Arendaja tutvustas skemaatiliselt jäätmete põletustehnoloogiat.

K. Kukk:Aruanne peab olema tasemel, et Keskkonnaamet saaks väljastada kompleksloa ehk kõik teemad peavad olema läbi arutatud.

Kodanik: Kuidas hinnata lendavat osakest, kui reaalselt tehast veel ei ole?

Arendaja: Tehaseid Euroopas on palju. Oleme aluseks võtnud prantslaste tehnoloogia, mille põhjal laseme teha eelprojekti.

Kodanik:Prügipõletusjaamu on palju Põhjamaades, kuid USAs ja Kanadas neid järjest sulgetakse.

Arendaja: Sulgetakse palju, kuna on juba aastakümneid tagasi rajatud ning tänasel päeval ei vasta enam nõuetele. Koostootmisjaam on hoopis teine teema, võrreldes prügipõletusjaamaga. Ükski arendaja ei ehita selle põhimõttega, et äkki õnnestub

keskkonnakahjustest mööda hiilida. Tuleb ikka valida kindel tehnoloogia, mitte eksperimenteerida. Nõuetele mittevastaval tehasel ei lubata hiljem töötada.

J.Laur: Leian, et antud teemasse sissejuhatuseks on tänane arutelu olnud piisav ning olnud innustuseks olla planeerijal ja KSH eksperdil järgmisel korral paremini ettevalmistatud.

Kodanik: Kui vähegi võimalik, siis võtta planeeringualasse tee sisse. Vaadata ka naaberladel kehtivaid planeeringuid, kuhu on kavandatud 1380 parkimiskohta.

J. Laur: Antud maa-alale on ka teine juurdepääs, mis on tänase seisuga välja ehitamata, kuna planeeringud on realiseerimata.

Kodanik: Peame ka üldisemalt vaatama liikluslahendust, mitte ainult ühest planeeringust lähtudes.

J. Laur: Meil on analoogiaid sarnaste tootmisalade näol. Näiteks Vahi tööstuspark.

Kodanik: Me ei saa võrrelda Vahi tööstuspargi liiklust praeguse alaga.

Kodanik: Kas keegi on tundnud huvi kehtivate planeeringute realiseerimise alustamise kohta?

E. Nõmmoja: Realiseerimisest loobutud ei ole, vaid oodatakse vee- ja kanalisatsioonivõrguga liitumise võimalusi.

Kodanik: Probleemsed on ka sõe müügikoht ja saeveski.

Arendaja: Saeveski ja metallitöökoja müra on kõrgem kui meie tootmisel.

J. Laur: Täna kõiki osalemast ning järgmise korrani.